

“Hangi çiçek, diğerini “sarı açtı” diye ayıplar?

Hangi kuş, “farklı ötünce” diğerine yasak koyar?

Derisinden, dilinden ötürü öldürülüyor insanlar.

Ah insanlar! Her şeyi bulup kendini bulamayanlar...”

NELER YAPMALIYIZ?

- Bireyleri bütünüyle tanıyarak, yapabildikleri ve yapamadıklarıyla kabul etmeli, gelişimini destekleyici olmalıyız.
- Öğrencilerin kendilerinin ve diğerlerinin fiziksel özelliklerini tanımasını, benzerlik ve farklılıkları keşfetmesini ve bu konudaki çeşitliliği anlamasını sağlamalıyız.
- Çocuklar, yaşlarına göre kilolu olan, boyu normalden çok kısa ya da uzun olan, engeli olan arkadaşlarına karşı bu durumu oldukça kırıcı bir şekilde dile getirebilirler. Bu gibi durumlarda yapılması gereken bu söz ve davranışların onaylanmadığının açıkça belirtilmesidir. Bunun ardından farklılıklar üzerinde konuşmak uzun dönemde farklılıklara saygı bilinci kazandırmak açısından önemlidir.
- Çocukların yetersizliği olan bireyler hakkında bilgi edinmesi sağlanmalıdır. Eğitimde kullanılan materyallerde yetersizliği olan bireylere ait de resimlerin bulunması önemlidir. Böylece diğer çocukların da yetersizliği olan bireyler ilgili sorular sorması, tartışılması ve bu konuda araştırma yapılmasını sağlayacak ortamlar oluşur.
- Çocukların yetersizliği olan bireylerin kullandığı araçlar hakkında bilgi sahibi olması da önemlidir.
- Etkinliklerde özel gereksinimli bireylerin haklarının neler olduğu çocuklara kazandırılmalıdır.
- Eğitim ortamlarının yetersizliği olan öğrencilerin özelliklerine göre düzenlenmesi önemlidir.

BİREYSEL
FARKLILIKLARIN
FARKINA VARMAK
ÖZEL EĞİTİM

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE KARŞI GÖSTERİLEN AYRIMCI DAVRANIŞLAR

Bireylerin özel gereksinimleri hakkındaki bilgi eksikliği ayrımcı tutum ve davranışların temelini oluşturmaktadır. Çocukların özel gereksinimli bireylerden korkmaları, onlara dokunmaktan çekinmeleri gibi davranışların temelinde bilgi eksikliği vardır. Çocuklar dış görünüş ve cinsiyete karşı farkındalık geliştirdikçe yetersizlikleri de fark etmeye başlayacaklardır. Küçük çocuklar tarafından gözlemlenemeyen engeller akran reddine neden olabilir. Örneğin, tekerlekli sandalyedeki çocuklar, öğretmenler ve aileler tarafından kolaylıkla açıklanabilen görülebilir bir engele sahiptir, bu yüzden görünür olmayan engele sahip olan akranlarından daha kolay kabul edilebilirler. Otizm gibi bozuklukları açıklamak için somut ipuçlarının olmaması çocukların bu yetersizlik türünü anlamasını zorlaştırmaktadır. Bu durum akran reddine yol açabilir.

FARKLILIKLARA SAYGI

Hangi ırktan, cinsiyetten, toplumdan, kültürden ya da yetersizlik türünden olursa olsun bireylere sadece insan olduğu için saygı duyulmalıdır. Bu farklılıkları fark etmezsek, görmezden gelirse, değiştirmeye zorlarsak, başkalarıyla kıyaslarsak çocukta bir takım olumsuz duygu ve düşünceler gelişir:

- Çocuk potansiyelini gerçekleştiremez ve toplum içinde kaybolur gider.
- Geleceğe ilişkin umutsuzluk yaşar.
- Çocuk anlaşılmamış hisseder, bu durum öfke ve saldırganlığa yol açar.
- Psikolojik sağlamlığı düşer ve kendini yetersiz hisseder.
- Sevilmeyen, saygı duyulmayan, baskıcı bir ortamda büyüyen bireyler bağımlılık yapan maddelere yönelebilirler.

BİREYSEL FARKLILIK

Bireyleri birbirinden ayıran; yaş, cinsiyet, yetersizlik, etnik köken, dini ve siyasi düşünce çeşitli farklılıkları kapsamaktadır. Bu farklılıkların bir kısmı doğuştan kazanılırken, bir kısmı da sonradan edinilmektedir.

BİREYSEL ÖZELLİKLER

İnsanları birbirinden ayıran, bizi biz yapan özelliklerimizdir. Bu özelliklerimiz sayesinde diğer insanlardan ayırırız.

Bireysel özellikler üçe ayrılır;

- Fiziksel Özellikler
- Duygusal Özellikler
- Zihinsel Özellikler

Boy, kilo, göz rengi, saç rengi gibi dışarıdan bakınca fark edilen özellikler fiziksel özelliklerimizdir.

Sevdiğimiz şeyler, nefret ettiklerimiz, korkularımız, üzüntülerimiz, heyecanlarımız öfkelerimiz duygusal özelliklerimizdir. Yaşanan olaylar her ne kadar aynı olsa da her bireyde bu olay farklı duyguya neden olabilir. Bunlar duygusal özelliklerimizdir.

Herkesin ilgi, yetenek, değer ve düşüncesi farklıdır. Bazı çocuklar satranç oynamayı severken bazıları kitap okumayı çok sevebilir. Bunlar zihinsel özelliklerimizi oluşturur.

Kardeşleri Özel Eğitim Gereksinimli Olan Çocukların Yaşadığı Duygular ve Gösterdiği Tepkiler

Ailede tüm kardeşler etkileşim içindedir. Eğer kardeşlerden biri bir yetersizliğe sahipse bu durum diğer kardeşler üzerinde değişik etkiler yaratır. Özel eğitim gereksinimli kardeşe sahip olan çocuklar bir yandan kardeşlerinin farklılığını anlamaya çalışırken, diğer yandan da sağlıklı kardeşi olan yaşitlarına göre daha fazla sorumluluk almak zorunda kalırlar. Ayrıca yaşitlarına kıyasla anne babalarından daha az ilgi görürler. Yetersizliğin aile üzerinde yaratacağı farklılık ve güçlükleri anne babaları ile paylaşmak durumunda kalırlar.

Kardeşleri Özel Eğitim Gereksinimli Olan Çocukların Tepkileri

Kızgınlık, kıskançlık, düşmanlık, suçluluk, keder, korku, utanma, reddetme, kabul, uyum.

Kardeşlerin uyum düzeylerini; normal olan kardeşin yaşı, yetersizliği olan kardeşiyle arasındaki yaş farkı, cinsiyet, eğitim düzeyi gibi bazı faktörler etkiler.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİR ÇOCUĞA SAHİP OLMAK

Anne baba olmak başlı başına zor bir görevdir. Bununla birlikte özel gereksinimli bir çocuğun anne babası olmak beraberinde başka zorlukları da getirmektedir. Bu zorluklarla baş ederken; çaresizlik, kızgınlık, utanma, suçluluk duyma, hayal kırıklığı gibi duyguları yaşamak, çocuğunuzu olduğu gibi kabul etme sürecinde gayet normal görülmektedir. Bu gerçeği kabul edip başarılı bir şekilde duruma uyum sağlamanız ve yaşamınızı bu gerçeğe göre yeniden şekillendirmeye çalışmanız kolay değildir ancak bu gerçeği kabullenmek ne kadar zor olursa olsun ailenin mutluluğu ve çocuğun gelişimi açısından oldukça önemlidir. Her şeyden önce çocuğunuzu olduğu gibi kabullenmek onun adına attığınız her adımda sizin en büyük yardımcınız olacaktır. Bu süreçte size akıl vermeye kalkan, sürekli sorular soran, acıyan, üzülen bir dizi akraba, komşu, sokaktaki her hangi birisi ile karşılaşma olasılığınız yüksektir. Bunlar çocuğunuzu kabul sürecin de sizi yıldırmamalıdır.

Çocuğunuzu asla eve kapatmayın. Yaşamın her alanında bulunmasını sağlayın. Unutmayın ki; çocuğunuz, toplum içinde nasıl davranacağını, sosyal ortamlarda ve yaşamın içinde öğrenir. Fırsat bulduğunuz her durumda onunla dışarı çıkmaya çalışın. Birlikte parka gidin, misafirlığe giderken yanınızda götürün, otobüse binin, bir pastaneye, lokantaya gidip yemek yiyin, mümkün olduğunca yaşitları ile bir araya getirin.

Çocuğunuzun bakımı ve yetiştirilmesi sürecinde uzmanlardan destek almayı ihmal etmeyin. Özel gereksinimli bir çocuğa sahip olmak muhakkak ki hayatınızı zorlaştıracaktır ama sevgi ve sabırla yaklaşırsanız bu yükün altından yipranmadan kalkabilirsiniz.

İLETİŞİM İÇİN

TEKİRDAĞ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
0 282 261 21 20
100. Yıl Mahallesi İnci Sokak No 15 59100
Süleymanpaşa/TEKİRDAĞ

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞA SAHİP OLMAK

ÖZEL EĞİTİM GEREKSİNİMLİ BİR ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYN OLMAK

Aile içinde normal bir çocuğun doğumu bile birçok yeniliği ve zor koşulları beraberinde getirmektedir. Her anne-baba sağlıklı bir çocuk sahibi olmak istemektedir. Özel eğitim gereksinimli bir çocuğa sahip olmak, kişilerin kendilerinin tercih ettiği bir durum değildir. Doğan çocuğun özel eğitim gereksinimli olması ise birçok önemli değişikliği beraberinde getirir. Özel eğitim gereksinimli bir çocuğu olan ailelere normal çocuğa sahip ailelere oranla daha fazla sorumluluk, daha fazla çaba ve kendilerine ayırabilecekleri daha az zaman düşer.

Ailelerin çocuğu kabul etmesi en önemli unsurlardan biridir. Anne babaların ortaya koydukları çok fazla tepki vardır ve hangi tepkilerin gözleneceğini önceden tahmin etmek zordur. Kabul sürecine doğru ilerlerken tüm aileler aynı aşamalardan geçemeyebilirler. Her ailenin özel eğitim gereksinimli çocuğu kabulü kendi bireysel özelliklerine bağlı olarak farklılaşabilir. Tüm ailelerde her kabul aşaması sıralı şekilde yaşanmayabilir.

Özel Eğitim Gereksinimli Çocukların Ebeveynlerinde Gözlemlenen Tepkiler

BİRİNCİL TEPKİLER

ŞOK: Anne babaların, çocuklarının özel eğitim gereksinimli olduğunu öğrendiklerindeki ilk tepkileridir. Bu tepkinin gözlenen özellikleri, ağlama, inançsızlık ve çaresizliktir. Bu şok evresi çok kısa ya da uzun sürebilir.

İNKAR: Bazı anne-babalar çocuğun özel eğitim gereksinimli olduğu gerçeğinden kaçma eğilimi gösterirler. Çocuklarındaki bu farklılığı kabul etmeyerek uzmandan uzmana dolaşır, çareler arayarak çocuklarının iyi olabileceği umudunu taşırlar.

KEDER VE DEPRESYON: Yaşanması gerekli olan bu tepki, gerçeğin farkına varmaya doğru bir gidişi oluşturur ancak aşırı depresyon ve yas bazı ailelerde hayat boyu sürebilir.

İKİNCİL TEPKİLER

KARARSIZLIK VE REDDETME: Sevgi ve kızgınlık duygularının bir arada yaşanmasıdır. Aileler bu duygu ile ya kendilerini özel eğitim gereksinimli çocuklarına tam adarlar ya da çocuklarını reddederler. Özel eğitim gereksinimli çocuk gerçeğini kabul etmeyerek çocuktan yapabileceğinin fazlasını isterler.

SUÇLULUK: Ailenin yaşadığı duygular arasında üstesinden gelinmesi en zor olan belki de "suçluluk duygusu"dur. Aileler şu ya da bu şekilde çocuğun yetersizliğine neden olduklarını ve geçmişteki hataları için cezalandırıldıklarını düşünürler.

KIZGINLIK (ÖFKE): Kızgınlık, ailelerin özel eğitim gereksinimli çocuklarını kabule giden yolda önemli bir engeldir. Aile, "Niye bana oldu? Neden bizim başımıza geldi?" sorularına cevap aramaktadır. Ayrıca, kızgınlık duygularını uzmanlara, öğretmenlere, terapistlere yansıtarak onları suçlamaya başlar.

UTANMA: Aileler çocuklarındaki yetersizliği, kendilerinin bir yetersizliği olarak algılamaktadırlar. Bu nedenle bazı anne-babalar çocukla birlikte dışarıya çıkmak istemezler ve eve kapanmayı tercih ederler.

ÜÇÜNCÜL TEPKİLER

ANLAŞMA: Bu dönemde aile, çocuğunun yetersizliğini ortadan kaldırmanın yollarını arar. Aile için önemli olan çocuğun normal hâle gelmesidir. Aile bunu gerçekleştirebileceğini umduğu herkesle anlaşmaya girebilir. Bu kişi tıp doktoru, uzman, sihirli güçleri olduğu sanılan biri, hatta "Tanrı" olabilir. Anlaşma çoğu kez "Eğer çocuğumu iyileştirirsen, ben de..." şeklinde olmaktadır.

UYMA VE YENİDEN DÜZENLEME: Aile artık farklı özelliğe sahip bir çocuğu olduğunu ve neler yapabileceğinin gerçekçi bir biçimde düşünmeye ve çocuğuyla daha etkili, verimli bir ilişki düzeyi oluşturmaya çalışır.

KABUL VE UYUM: Aileler bu duyguları yaşadıkça, kendileri ve çocukları hakkında çok şeyler öğrenirler. Böylece yalnız çocuklarını değil, kendilerinin de zayıf ve kuvvetli taraflarını kabul etmeye başlarlar.

